

W a t e r g e u s k a d e

Beeldkwaliteitplan

Inhoud

1-Inleiding

- Aanleiding
- Planbeschrijving
- Doel van het Beeldkwaliteitplan

2-Omgeving en locatie

- Stad en stadsdeel
- Fruitbuurt

3-Kader

- Omgevingsvisie
- Nota van Uitgangspunten
- Welstandsnota 2016
- Openbare ruimte

4-Beeldkwaliteit

Spelregels:

- rooilijnen
- ruimtelijk concept
- ensemble
- wandwerking
- accent
- openbaar - privé
- verbindingen
- adres
- balkons
- hogere bouwdelen
- verlichting
- daken
- detaillering
- ecologie
- reclame / terrassen
- materiaal
- kleur

1 Inleiding

Aanleiding

Aan de Zoeterwoudseweg, langs de Trekvljet, hebben een aantal ondernemers het initiatief genomen voor de herontwikkeling van het bedrijventerrein. De herontwikkeling bestaat uit sloop van de bestaande panden en nieuwbouw ten behoeve van bedrijven en woningen.

De herontwikkeling past binnen het beleid van de gemeente. De gemeenteraad heeft de Nota van Uitgangspunten hiervoor vastgesteld. Dat is tevens het begin van een participatieproces voor de verdere uitwerking van het plan. Voor de beoordeling van het resultaat is van belang aan te geven welke criteria ten aanzien van beeldkwaliteit zullen worden gehanteerd.

Planbeschrijving

De herontwikkeling vindt plaats tussen Zoeterwoudseweg, Veilingkade, Trekvljet en Tomatenstraat. De bouwvorm in de Nota van Uitgangspunten bestaat uit twee bouwblokken met binnenterreinen. Deze zijn geopend naar de Trekvljet. Tussen de blokken is tevens een doorgang bedacht die de Zoeterwoudseweg verbindt met een kade aan de Trekvljet. De kade gaat door naar het Veilingterrein. In het verlengde van de Tomatenstraat is een open ruimte gepland. Het plan gaat uit van een ondergrondse parkeervoorziening, publieksgerichte functies op de begane grond, met woningen daarboven. De vorm en opbouw van de massa is onderwerp van het participatieproces.

Doel van het Beeldkwaliteitplan

Het participatieproces zal resulteren in de vormgeving en opbouw van de bouwmassa. Uitspraken over de architectuur zullen naar verwachting beperkt zijn en op hoofdlijnen. Dit beeldkwaliteitplan voorziet in criteria voor de verder architectonische uitwerking. Dat betreft geen architectonische smaakwesties maar kwaliteitscriteria voor de overgang en aansluiting op het openbaar gebied. Deze criteria zijn genoemd *spelregels* en worden beschouwd als de minimale ondergrens voor de gewenste kwaliteit. De initiatiefnemers worden nadrukkelijk uitgedaagd deze in hun voorstellen te overtreffen.

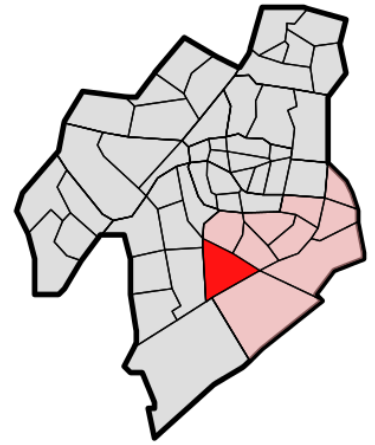

2 Omgeving en locatie

Stad en stadsdeel

Het projectgebied ligt in de Fruitbuurt, een deelgebied in de wijk Cronestein. De wijk is gelegen aan de zuidzijde van Leiden, grenzend aan de stadsuitbreidingen uit begin 1900 die tot beschermd stadsgezicht zijn verklaard. Cronestein is van deze wijken gescheiden door de spoorbaan naar Alphen aan de Rijn en wordt verder begrensd door de vaarten Trekvlief en Rijn-Schiekanaal. Cronestein wordt doorsneden door de Lammenschansweg.

Door de ligging nabij het centrum, met goede weg- en waterverbindingen heeft dit stadsdeel veel bedrijvigheid gekend. Die bedrijvigheid getransformeert inmiddels naar een gemengd gebied met wonen, werken en voorzieningen. Aan de oostzijde van de Lammenschansweg is deze transformatie volop gaande.

Fruitbuurt

Aan de westzijde is de transformatie ingezet met de bouw van de Ananas. Dit gebouw staat aan de Lammenschansweg, tegenover het Betaplein. De naastgelegen woonbuurt wordt gekenmerkt door relatief lange woonstraten met rijwoningen met kap, zowel een, als twee en drielaags. De Tomatenstraat verbindt de wijk met de Lammenschansweg en heeft een karakteristieke inrichting met een groene middenberm. Aan de Zoeterwoudseweg, ten noorden van de Tomatenstraat staan afwisselend rijwoningen en geschakelde woningen, twee lagen met kap. Dit is tegenover de projectlocatie.

3 Kader

Omgevingsvisie Leiden 2040

Net als andere steden in Nederland heeft Leiden te maken met trends en ontwikkelingen waaruit nieuwe ruimtevragen voortkomen, of die een ander gebruik van de ruimte in de stad vergen, zoals bevolkingsgroei, energietransitie, klimaatverandering, circulaire economie, duurzame mobiliteit, gezondheid, inclusiviteit en werken in de stad. Deze trends en ontwikkelingen zijn vertaald naar diverse maatregelen op de verschillende beleidsterreinen, als dragers voor duurzame verstedelijking. Met behulp van enkele verhaallijnen is daarnaast geanalyseerd hoe verschillende plekken in de stad kunnen bijdragen aan de uitdagingen waarvoor Leiden staat. Dit vertaalt zich naar diverse kenmerken van de Leidse identiteit.

Een van de dragers van de omgevingsvisie is de studie naar verstedelijking in verband met de toekomstige woningbouwopgave. Relevant voor de Watergeuskade is ten eerste dat de historische binnenstad, de Zuidelijke Schil en de Rijn als landschappelijke binder worden gekoesterd en grote transformaties plaatsvinden buiten dit gebied. En ten tweede dat wordt ingezet op de ontwikkeling van gebieden waar verschillende opgaven bij elkaar komen, zoals bereikbaarheid, duurzaamheid, klimaatadaptatie etc. Op basis hiervan zijn een aantal potentiegebieden aangewezen, waaronder Cronestein. Voor deze potentiegebieden wordt een verdichting voorzien, met nieuwe stedelijke milieus tot 200 woningen per hectare. Ook wordt gesteld dat het realiseren van stedelijke milieus kan schuren met de bestaande omgeving. Per locatie moet een nadere afweging gemaakt worden naar invulling van het precieze milieu.

**Leiden, stad van historie
cultuur en vooruitgang**

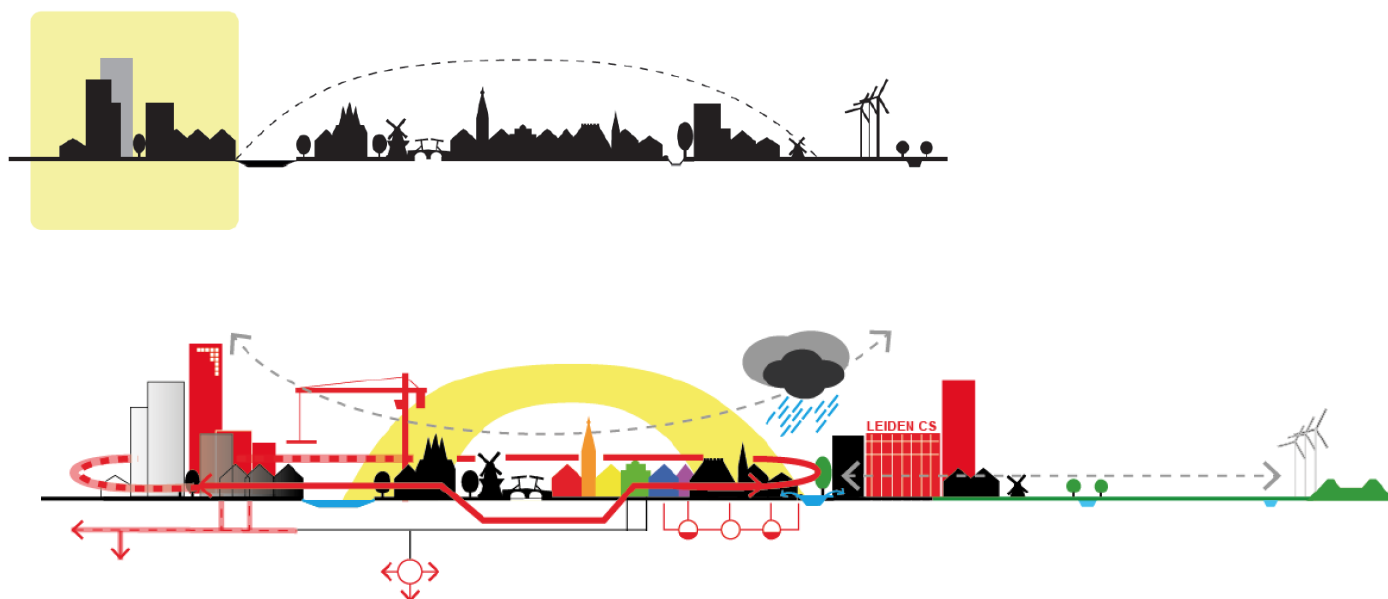
**Leiden, groene en
gezonde stad**

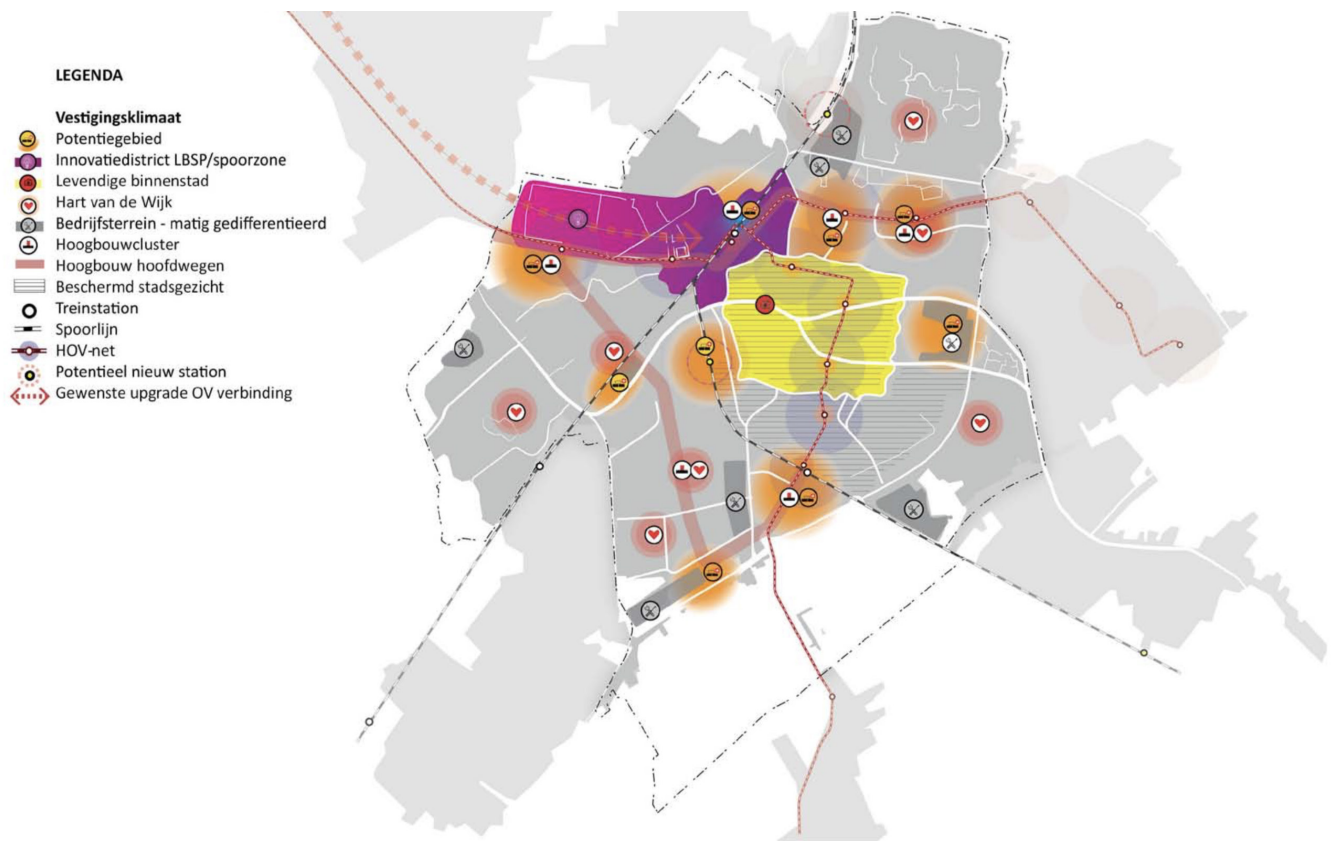
**Leiden, stad voor
iedereen**

**Leiden, stad van onder-
wijs, kennis en werk**

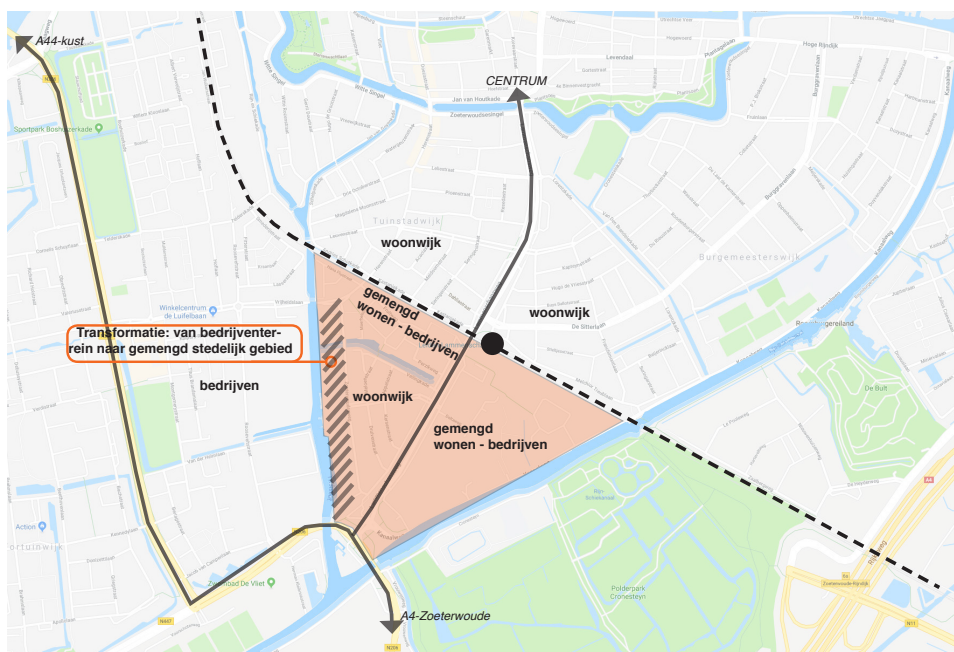
Leiden, verbonden stad

Leiden, waterstad

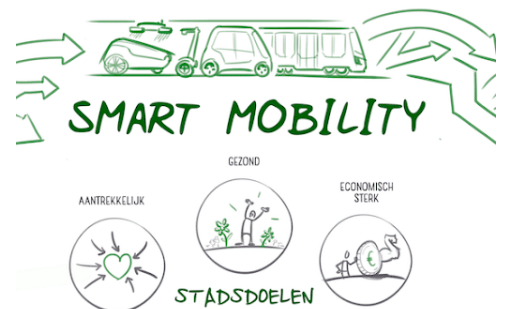

Themakaart aantrekkelijk vestigingsklimaat 2040
Bron: *Ontwerp Omgevingsvisie Leiden 2040*

Nota van Uitgangspunten

In de Nota van Uitgangspunten, vastgesteld door de gemeenteraad op 29 oktober 2019, zijn de diverse beleidskaders opgenomen. De omgevingsvisie is inmiddels geactualiseerd (zie vorige paragraaf). Dit heeft geen effect op de uitgangspunten en randvoorwaarden voor de locatie. Ook het mobiliteitsbeleid is geactualiseerd. Goed toegankelijk blijven, maar ook leefbaarder, duurzamer en groener, door het verduurzamen van verkeersbewegingen. Dat kan door de behoefte aan autobewegingen te beperken en het gebruik van fiets en openbaar vervoer te bevorderen, middels “smart mobility” concepten. Een belangrijke troef is hier het motto ‘de fiets op 1’ uit het *Beleidsprogramma fiets Leiden 2020-2030*. Dat gaat samen met het *Beleidsprogramma voetgangers Leiden 2020-2030*: dat beoogd het voetgangersklimaat te verbeteren, hetgeen bijdraagt aan de duurzame bereikbaarheid, leefbaarheid en gezondheid van de stad en haar inwoners. Met name vanwege de eisen voor fiets- en autoparkeren heeft deze actualisering wel invloed op de uitwerking van het project Watergeuskade.

Welstandsnota 2016

In de Welstandsnota van Leiden uit 2016 zijn de toetsingscriteria vastgelegd waarop bouwplannen door Welstand worden beoordeeld. De projectlocatie valt binnen het thema Bedrijventerreinen en daarbinnen onder thema 1 “Traditionele bedrijventerreinen”. De paragraaf T1 in de welstandsnota is niet geschikt als beoordelingskader voor het project Watergeuskade. De nota gaat uit van verspreid voorkomende woningen en niet van bouwvormen zoals voorzien in het project Watergeuskade. De nota biedt wel ruimte voor de toepassing van specifieke criteria op basis van een beeldkwaliteitplan: *“Voor zover van toepassing worden grotere bouwplannen aan de uitgangspunten van vastgestelde beeldkwaliteitsplannen getoetst.”*

Openbare ruimte en spelen

Voor de omgeving van het project Watergeuskade is een notitie opgesteld ten behoeven van een intergraal ingerichte openbare ruimte. De notitie geeft de kaders aan waarbinnen criteria voor de inrichting van de verschillende ruimten kunnen worden geformuleerd, zodat waar nodig een ontwerp kan worden gemaakt. Ten aanzien van spel en spelaanleiding is de leidraad 'Leidschge beweegleutels' van toepassing.

De Leidse Beweegleutels, voor een beweegvriendelijke omgeving in Leiden

10 bouwstenen voor een openbare ruimte die uitnodigt tot sporten, spelen, bewegen en ontmoeten

1		De openbare ruimte is voor alle Leidenaren toegankelijk en bereikbaar; Sport- en speelplekken in de openbare ruimte, loop- en fietsroutes, openbare gebouwen en de omgeving worden ontworpen voor alle Leidenaren, voor kinderen en volwassenen.
2		De openbare ruimte is veilig, schoon en goed onderhouden; Een openbare ruimte die schoon, heel en veilig is vergroot het gevoel van veiligheid van mensen en draagt er aan bij dat mensen meer naar buiten gaan.
3		Ruim baan voor lopen en fietsen; Het stimuleren van dagelijks lopen en fietsen draagt er aan bij dat Leidenaren meer bewegen. Denk hierbij aan activiteiten zoals boodschappen doen, woon-werkverkeer of naar school gaan.
4		Aantrekkelijke routes en verbindingen; Aantrekkelijke, recreatieve routes en verbindingen in en om de stad nodigen uit om te bewegen. Denk hierbij aan wandel- en hardlooppistes, recreatieve fietsroutes en routes van speel- en beweegaanleidingen.
5		Bewegen door groen; Een groene openbare ruimte nodigt uit om te bewegen en draagt bij aan een goede gezondheid.
6		Water is beweegruimte; Water nodigt uit tot bewegen: om te roeien, te kanoën, te suppen of om mee te spelen. Maar ook om langs te wandelen, te fietsen of hard te lopen.
7		Bewegen in de buurt; Mensen bewegen meer in de openbare ruimte als dit dichtbij huis mogelijk is. Daarom is het van belang dat mogelijkheden voor sporten, spelen en bewegen onderdeel uitmaken van de wijkstructuur.
8		Variatie in speel- en beweegmogelijkheden; Een plek die variatie in speel- en beweegmogelijkheden biedt, is uitdagend en wordt meer gebruikt.
9		Speel- en beweegplekken zijn multifunctioneel; Speel- en beweegplekken die geschikt zijn voor meerdere doelgroepen worden meer gebruikt. Kinderen kunnen er spelen en jongeren en volwassenen kunnen er sporten.
10		Slim bouwen is meer bewegen; Een hogere bebouwingsdichtheid zorgt ervoor dat mensen eerder gaan lopen of fietsen naar dagelijkse voorzieningen zoals winkels, maar ook speelplekken en parken. Leiden streeft naar gebouwen die bewegingsinclusief zijn.

4 Beeldkwaliteit

Het plan betekent een schaalessprong ten opzicht van de huidige invulling en de omgeving. Dat vraagt om afstemming op de schaal van de omgeving en om herkenbare bouwvormen binnen het plan. De spelregels gaan uit van een ensemble van verschillende bouwvolumen, die individueel herkenbaar zijn. Vormgeving en materiaaltoepassing ondersteunen het beeld van een samengestelde compositie. Daarbij is de niet-bebouwde ruimte net zo belangrijk als de bebouwde.

rooilijnen

De rooilijnen zijn vastgelegd in de Nota van Uitgangspunten. NB: de planfiguur in de Nota van Uitgangspunten is niet dwingend. Van belang is een stedelijke bouwvorm van (half) open hoven gericht op het water. De rooilijn aan de Zoeterwoudseweg mag niet dichterbij liggen dan 27m t.o.v. de bestaande bebouwing aan de overzijde. Een grotere maat dan 27m is wel toegestaan. Dat geldt ook voor de maat langs de Trekvljet. De 15m langs de waterverbinding naar het Veilingterrein mag minder zijn, mits de doorgang gerepecteerd wordt en comfortabel is.

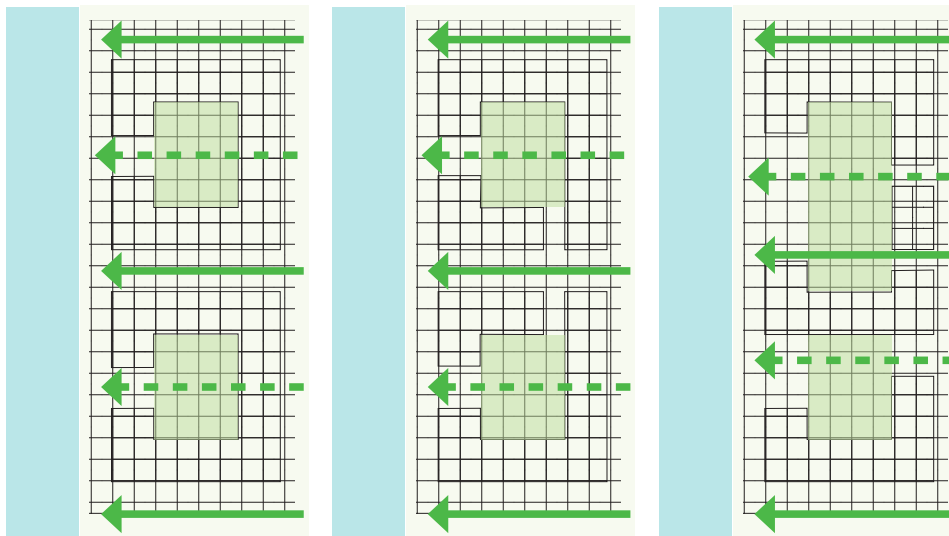

Nota van Uitgangspunten: Rooilijnen.

De inrichting van de Zoeterwoudseweg wordt deel vernieuwd. Het betreft de aanleg van een tweerichting-fietspad aan de oostzijde. Tussen de projectgrens van de herinrichting en die van het project Watergeuskade ligt een strook die behoort bij de inrichting van laatst genoemde. Deze inrichting dient te worden afgestemd met het projectteam.

ruimtelijk concept

Uitgangspunt is een samenhangende bouwmassa met (half) open hoven gericht op de Trekvliet, met doorzichten en verbindingen vanaf de Zoeterwoudseweg. In de Nota van Uitgangspunten is dat vertaald naar twee bouwblokken met binnenhoven, toegankelijk van de Zoeterwoudseweg en drie verbindingen naar het water.

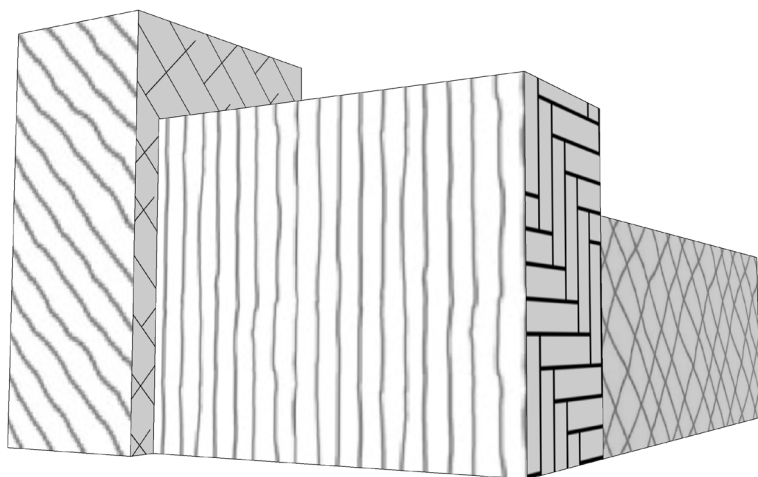

Schematische weergave varianten ruimtelijk concept.

Spelregels

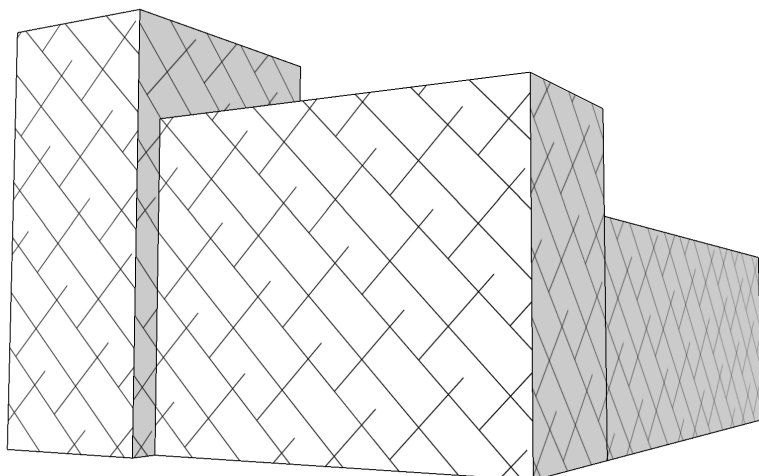
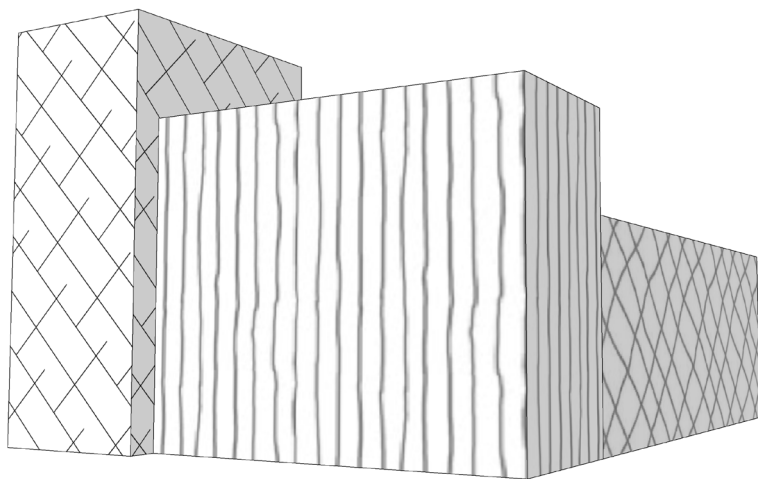
ensemble: zelfstandige gebouwen

De bouwdelen vormen een ensemble. De vormgeving en materiaaltoepassing zijn gerelateerd aan te onderscheiden bouwvolumen en niet beperkt tot gevelvlakken. Dat betekent ook dat een hoek herkenbaar is als gebouw en niet als samenkomst van twee gevelvlakken.

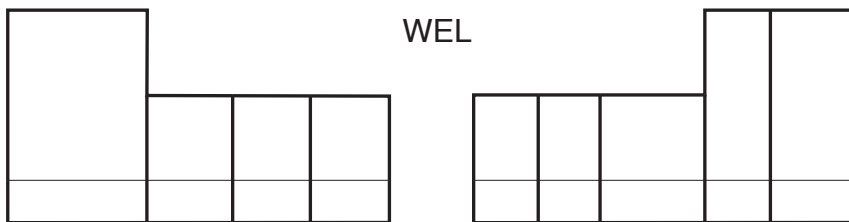
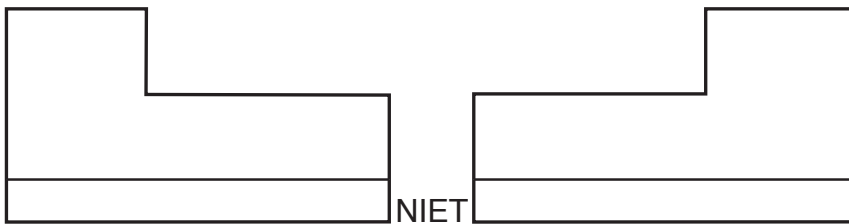
NIET

WEL

wandwerking

Volgens de Nota van Uitgangspunten hebben de bouwblokken als basis een bouwhoogte op de begane grond van minimaal 4,5 meter t.b.v. van niet-woonfuncties. Dit resulteert niet in een doorlopende plint. De te onderscheiden bouwvolumen staan op het maaiveld. Indien gewenst heeft de begane grond een hoogte van twee verdiepingen.

De begane grond van alle gevels bevat ofwel publieksgerichte ruimten, ofwel entrees naar bovengelegen woningen. Gesloten geveldelen komen niet voor. De noodzaak om gevels af te plakken dient te worden voorkomen. Technische ruimtes, bergingen en dergelijke zijn uit het zicht gehouden. De in-uitrit van de parkeergarage heeft een gevel en is niet een gat in de wand.

De gevelwanden aan de Zoeterwoudseweg en de kade aan de Trekvljet zijn onderbroken door verbindende straten en toegangen naar binnenhoven. De binnenhoven zijn nadrukkelijk georiënteerd op het water.

Spelregels

accent

In het verlengde van de Tomatenstraat is een open ruimte voorzien. Daartoe is een rooilijn bepaald in het verlengde van de Tomatenstraat. De ruimte is zowel een zichtlijn op het water vanuit de buurt, als een plek aan het water. Het is tevens de plek waar een verbinding mogelijk is naar Zuidwest en verder, voor voetgangers en fietsers.

Deze samenkomst van richtingen en functies wordt gemarkeerd middels een accent in de bebouwing. Dit accent krijgt vorm door meer hoogte en een bescheiden verspringing uit de rooilijn. Deze kan worden gerealiseerd vanaf begane grond, maar mogelijk ook vanaf hogere verdiepingen, maar ten minste vanaf de vijfde bouwlaag.

vista, schakel, rustpunt, accent |

Spelregels

openbaar - privé

Confrontaties tussen openbare en privé (buiten)ruimten dienen te worden vermeden. Afscherming door middel van schuttingen, plantenschermen e.d. zijn niet toegestaan. Waar privé buitenruimten grenzen aan (semi) openbare ruimte dienen deze onderdeel te zijn van het gebouw, waarbij de aansluiting met architectonische middelen is vormgegeven.

verbindingen

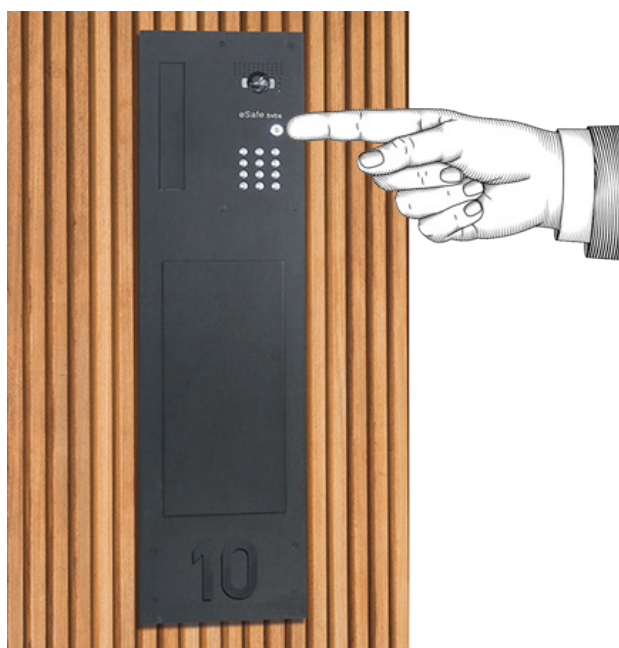
Verbindingen tussen Zoeterwoudseweg en de kade aan de Trekvlies hebben de vorm van openbare pleinen, semi openbare hoven of straten. Daarbij worden meer pleinen en/of hoven gerealiseerd dan straten. Het ideaalbeeld is een netwerk van ruimten.

wandelroute door de wijk

voordeur aan de straat

De openbare ruimte is ook steeds een adres en een adres is steeds aan de openbare ruimte gesitueerd. Dat betekent geen achterkanten en gesloten geveldelen aan de openbare ruimte. Appartementengebouwen hebben een ruime, verlichte entree over twee lagen. Vanaf de straat is het zicht op de trap en niet op de lift. Belborden, naamborden en brieven- bussen (ook samengesteld en in meervoud) zijn ontworpen als integraal onderdeel van de entree. Toegang tot woningen geschiedt niet vanuit de parkeergarage. De route van en naar de parkeergarage gaat steeds via een entreehal of via de openbare ruimte. Levendigheid, hoe bescheiden ook in een woonwijk, is van belang voor de leefbaarheid van het gebied.

voordeur aan de straat

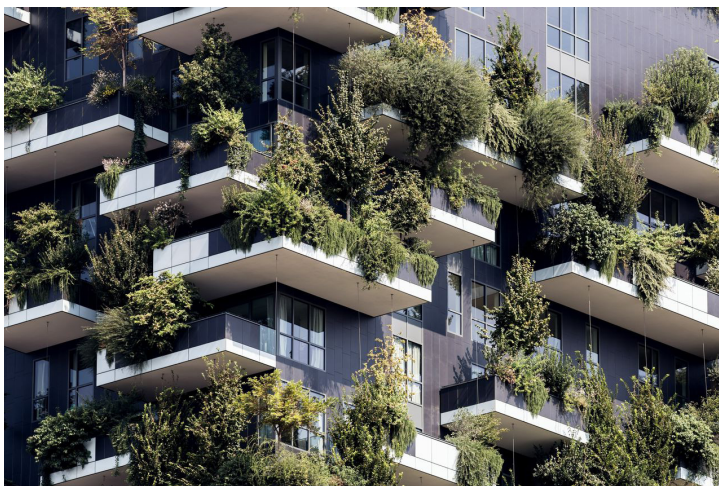
balkons

Voorkomen dient te worden dat uitkragende balkons het gevelbeeld domineren. Afwisseling van maat en positie van balkons kan daarbij helpen, net als de toepassing van inpandige buitenruimten (loggia's).

De onderzijden van balkons zijn onderdeel van de architectuur, in materiaal en kleur.

balkons domineren gevel

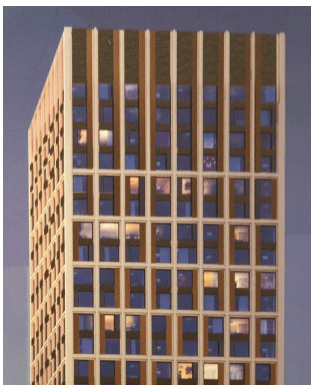
balkons: afwisselende posities en groene aankleding

hogere bouwdelen

Bouwdelen die zich in hoogte duidelijk onderscheiden hebben een herkenbaar silhouet en bijzondere beëindiging van de topverdiepingen. Technische installaties zijn in de bovenste verdieping gesitueerd. Technische voorzieningen, antennes zoals ten behoeve van glazenwassen, liften en klimaatbeheersing zijn onderdeel van de architectuur en uit het zicht vanaf de openbare weg.

In het kader van de Omgevingsvisie is de visie over hoogbouw geactualiseerd. Dat betreft twee niveaus: dat van de stad en dat van het gebouw en omgeving. Aanvullend op de Nota van Uitgangspunten zijn voor de uitwerking van het plan Watergeuskade de volgende criteria relevant:

- voor gebouwen hoger dan 30m is vereist dat windhinder en windgevaar conform NEN 8100:2006 in beeld worden gebracht;
- een bezonningsstudie dient te worden uitgevoerd, waarbij de gemeente Leiden toetst aan de hand van de Haagse norm;
- die gaat ervan uit dat iedere woning ten minste 2 uur zon moet krijgen (voor- en achtergevel bij elkaar opgeteld) gemeten vanaf het midden van de gevel op 0,75 m hoogte;
- dit wordt gemeten op: a. 21 juni: de dag dat de zon het hoogst staat; b. 21 maart/21 september: de dag dat de zon op 'half' staat;
- de tijdstippen van de dag die in ieder geval onderzocht moeten worden zijn 9.00, 12.00, 15.00, 18.00 en 20.00 uur;
- bij nieuwe ontwikkelingen mag de daglichttoetreding van woningen niet meer dan 50% afnemen.
- de bruikbaarheid van tuinen mag niet onaanvaardbaar afnemen. De beoordeling hiervan gebeurt door de gemeentelijke stedenbouwkundige;
- de globale toetsing vindt plaats bij het opstellen van het bestemmingsplan. Bij beoordeling van het bouwplan vindt definitieve toetsing plaats.

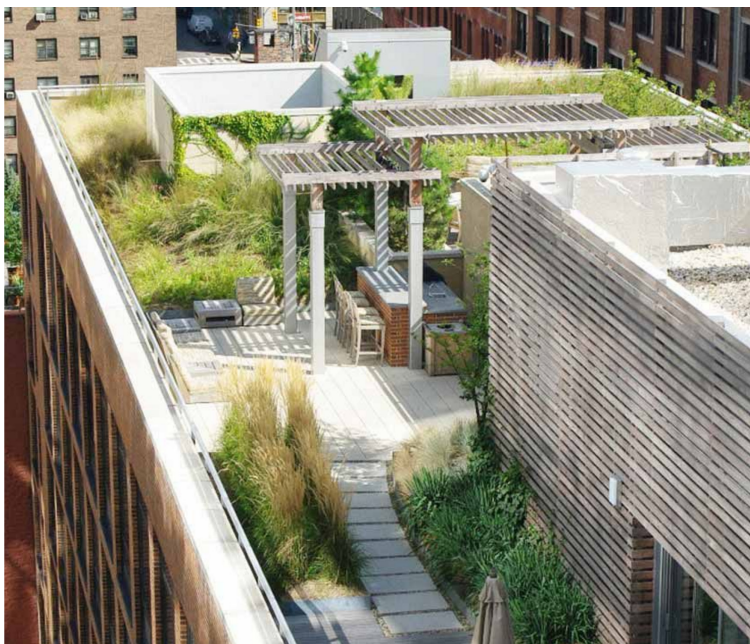
Spelregels

verlichting

Het verlichtingsplan van de bebouwing ondersteunt en versterkt het architectonisch concept. Het verlichtingsplan van de onbebouwde ruimte moet voldoen aan de veiligheidseisen van de politie. Het verlichtingsplan moet ook voldoen aan de daaraan gestelde eisen vanuit ecologie: het mag het nachtelijke flora en fauna in de omgeving aantoonbaar niet verstoren.

daken

Zowel daken als plafonds van eventuele overstekken, zijn ontworpen als “vijfde” gevel.

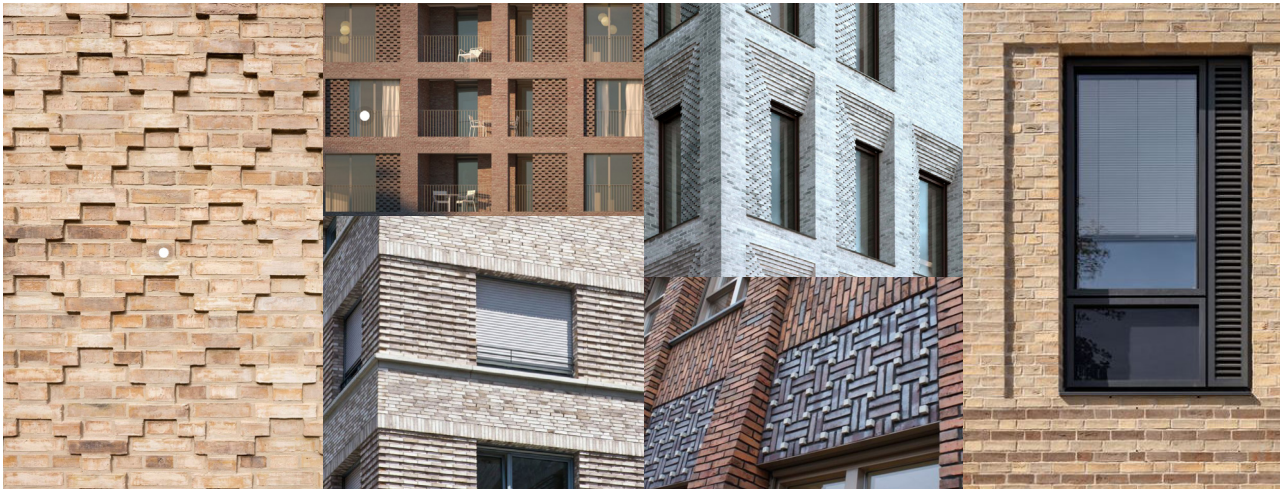

dak is vijfde gevel

Spelregels

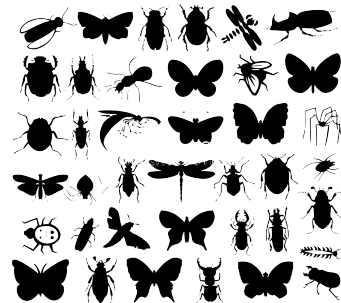
detaillering

Voorop staat de zorgvuldige detaillering van de aansluitingen van de verschillende bouwdelen, geveldelen en materialen, alsmede verfijning van de architectuur op de verschillende schaalniveaus. De nieuwbouw dient op alle schaalniveaus het oog te plezieren. Bijvoorbeeld, doordat naarmate men dichterbij het gebouw komt zich meer details onthullen. Eventuele ornamentiek ondersteunt dit uitgangspunt.

ecologie

Aanbevolen wordt het project niet alleen uit steen op te trekken. Ruimte voor groen op terrassen, daken en in de binnenhoven is belangrijk voor de leefkwaliteit. Deze kan nog een ecologische impuls krijgen door een specifieke selectie van beplanting en het aanbrengen van nestkasten voor vogels en vleermuizen

reclame en terrassen

- Reclame uitingen zijn niet toegestaan op lichtmasten of andere objecten in de openbare ruimte.
- Zelfstandige reclame, dus los van de aanwezigheid van de betreffende onderneming, zijn niet toegestaan.
- Bedrijfsnamen, reclame en logo's zijn bescheiden en als letters c.q. tekens op de gevel aangebracht, dus niet op borden aan de gevel.
- De aanleg van een terras is toegestaan in combinatie met een publieksvoorziening in een gebouw.
- Het terras is direct aan de gevel gelegen.
- Het terras mag niet hinderlijk zijn voor de gebruikers van de openbare ruimte.
- Het terras is onderdeel van de openbare ruimte. Afwijkende bestrating is derhalve niet toegestaan. Het terras wordt niet gemarkeerd c.q. afgebakend, noch d.m.v. grafische tekens, noch d.m.v. objecten of hekken.
- Afscherming tegen zon en wind, meubilair, verlichting en verwarming alsmede bedrijfsondersteunende units (buitencounter) zijn tijdelijk en worden binnen opgeslagen tijdens sluitingsuren.
- Afscherming tegen wind is transparant en maximaal 1,5m hoog. De afscherming is toegestaan haaks op de gevel. Vormgeving en materiaal zijn niet gestandaardiseerd, maar bij voorkeur gebaseerd op de architectuur van het pand.
- Op de windafscherming is toepassen van de bedrijfsnaam toegestaan. Niet toegestaan is de toepassing van merknamen (sponsors) op de windafscherming.
- Afscherming tegen zon bestaat uit parasols en/of markiezen. Stoffering, materiaalgebruik en kleur zijn niet gestandaardiseerd, maar bij voorkeur gebaseerd op de architectuur van het pand. Op de zonafscherming is toepassen van de bedrijfsnaam toegestaan. De toepassing van merknamen (sponsors) op de zonafscherming is bescheiden.
- Meubilair is niet gestandaardiseerd, maar bij voorkeur gebaseerd op de architectuur van het pand en/of de vormgeving dan wel het imago van het bedrijf. De materialen van het meubilair zijn echt, dus geen namaak rotan of namaak marmer.
- Niet functionele objecten als beelden, planten- of bloembakken zijn niet toegestaan, ook niet als afscherming, markering of antiperkeermaatregel.
- De toepassing van moderne materialen en meubels wordt gestimuleerd.

Spelregels

letters op de gevel

bestrating loopt door

terras aan de gevel

terras niet afgeschermd

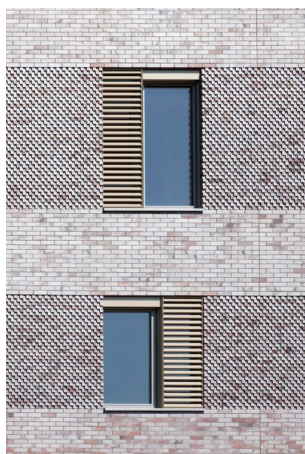
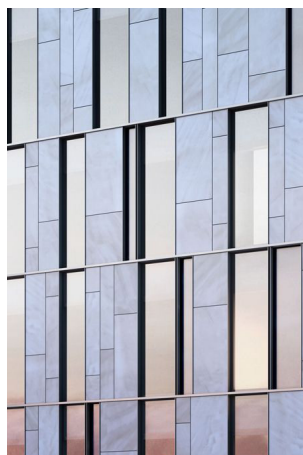
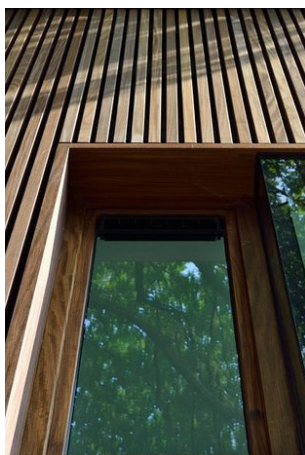
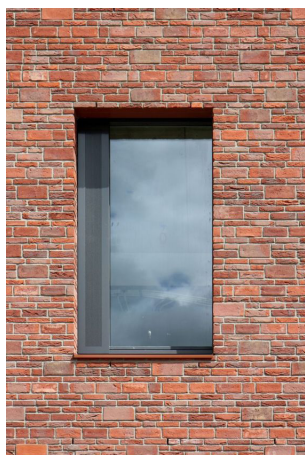

eigentijdse vormgeving

Spelregels

materiaal

De materiaaltoepassing is gebaseerd op het principe dat het materiaal mooier wordt naarmate het ouder wordt. Tevens wordt gevraagd tactiliteit (waarneming en ervaring) te zien als een leidend principe voor de materiaalkeuze. De toegepaste materialen dienen een kwalitatief hoogwaardige uitstraling te hebben en te behouden. De materialen, inclusief de in het zicht zijnde toeslagmaterialen en ondersteunende materialen, zijn duurzaam, dat betekent zoveel mogelijk circulair gemaakt en met een verwachte levensduur die de leeftijdsverwachting van het gebouw overstijgt. Bepaalde materialen en structuren kunnen in gevels gebruikt worden om de overlast van wind op het maaiveld te minimaliseren. Ook bestaan er geluiddempende maatregelen in gevels, zelfreinigende materialen en kunnen bepaalde planten een luchtkwaliteit verbeterende werking hebben.

Spelregels

Kleur

Het gebruik van kleur is afgestemd op het Leids Palet, na historisch onderzoek samengesteld door Olga van der Klooster. In “*Van Leidse schilders mette groote quast*”, presenteert zij een divers kleurenpalet. Bij de materiaalkeuze en toepassing van kleuren in de gevels is dit palet leidend. Dat betekent dat kleuren binnen het spectrum van het palet vallen.

